

Der var ganske rigtigt en diskussion mellem Vesteuropa og USA, men der var jo også en diskussion i USA. Også i USA var der en kraftig modstand mod Reagans politik, så at sige, at nogle sovjetiske infiltratorer var kommet ind i de vesteuropæiske lande og også i det danske Socialdemokrati, er forkert. Det afdækker denne rapport nøgternt, sobert og redeligt side efter side, og det synes jeg man skal sige forskerne tak for.

Rapporten beskæftiger sig bl.a. med fodnotepolitikken i 1980'erne og er også her ganske nøgtern. Statsministeren siger, at fodnoterne ikke havde nogen betydning, fordi de allierede ikke tog notits af dem, men DIIS-rapporten siger faktisk, at de havde betydning. Man kan så diskutere, hvor stor betydningen var på det tidspunkt, men efter vores mening var det rigtigt, at vi fra dansk side forsøgte at påvirke NATO ved at føre en anden politik.

Kl. 16.15

Det bliver sagt, også af statsministeren, at vi stod over for en voldsom offensiv sovjetisk militærtrussel. Det fremgår også af rapporten, det er beskrevet på side efter side, at der var offensive planer, men det, som er kommet frem, giver intet grundlag for at hævde, at der var intentioner om et uprovokeret angreb på Vesten, og det er ikke i forskernes fantasi, den analyse er foretaget. De har gennemtrawlet FE-rapport på FE-rapport på FE-rapport, og det er på det grundlag, de er kommet frem til den konklusion. De siger, at frem til midten af 1970'erne måtte man gå ud fra, at der var sovjetisk overlegenhed med hensyn til konventionelle våben, men fra sidst i 1970'erne og i 1980'erne skete der en så kraftig oprustning i NATO, at denne overlegenhed ikke længere var til stede.

I forlængelse af det spillede det en meget stor rolle ved vurderingen af fodnoterne, at den danske forsvarspolitik jo ikke blev ændret ved den lejlighed. Vi kritiserede ofte Socialdemokratiet og sagde, at man måske burde drage nogle flere konsekvenser angående forsvarspolitikken, forstærkningsaftaler osv. Det fremgår helt klart, at vi havde det sikkerhedspolitiske flertal med fodnoterne, men Danmark var solidt funderet i NATO-samarbejdet i hele denne periode, og det er det, som er det centrale.

Det var ikke Reagan og Uffe Ellemann-Jensen, som var årsag til, at den kolde krig sluttede. De spillede måske en rolle – det siger forskerne i

hvert fald – men efter vores mening var det langt mere, fordi Gorbatjov så, at den sovjetiske oprustning efterhånden var blevet et så stort åg på den sovjetiske økonomi, at man var nødt til at omprioritere ressourcerne i den sovjetiske økonomi.

Den tyske østpolitik spillede også en rolle. Forskerne beskriver ganske nøje, at det, at Brandt gik i gang med sin østpolitik, fik som konsekvens, at alle tanker om tysk revanchisme forsvandt fra de sovjetiske ledes hoveder.

Det var den udveksling af informationer, som Danmark prioriterede højt i Helsingforsaftalens punkt 3, der fik stor betydning for, at den sovjetiske elite fra midten af 1980'erne begyndte at indse: Jamen vi kan ikke vinde den kolde krig, og det er dumt af os at prøve at gøre det; vi bør i langt højere grad omprioritere ressourcerne. Det var også det, Gorbatjov gjorde. Han gennemførte en kraftig omprioritering gennem perestrojka og glasnost, og det medførte alt det, vi har set siden hen.

Højrefløjens hysteri er pinligt, men hævnfølelsen er tilsyneladende så stor, at man er villig til at se stort på hvad som helst, også på den frie forskning, og derfor skal vi tilsyneladende have et Jesper Langballe-institut for klapjagt på røde lejesvende, som en vittig hund har kaldt det.

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Der er nogle korte bemærkninger, og det er først fra hr. Søren Pind, hr. Jesper Langballe og hr. Svend Auken.

(Kort bemærkning).

Søren Pind (V):

Det er jo pudsigt at høre hr. Holger K. Nielsen skælde så meget ud på den tidligere præsident Reagan, samtidig med at han ikke rigtig får sagt noget om det, der egentlig står i rapporten, dels om dobbeltbeslutningen, dels om det såkaldte stjernekrigsprojekt.

Jeg vil meget enkelt spørge hr. Holger K. Nielsen: Er det rigtigt, at det fremgår af rapporten, at dobbeltbeslutningens gennemførelse og stjernekrigsprojektet begge var faktorer, der var med til at forkorte den kolde krig?

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Ja, det er fuldstændig rigtigt, og det er de konklusioner i rapporten, vi ikke er helt enige i.